

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

LOKALNE KRYTERIA WYBORU OPERACJI dla zakresu: wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w ramach naboru wniosków nr FEDR.03.01-IW.10-004/26

L.p.	Kryterium	Opis	Punkty - opis	Pkt	Sposób weryfikacji kryterium
KRYTERIA PODSTAWOWE					
1.	Innowacyjność	Preferowane będą operacje wprowadzające innowacyjne rozwiązania na obszarze LSR RLGD „Z Ikrą”.	Operacja ma charakter innowacji „kreatywnej” na obszarze LSR RLGD „z Ikrą”.	3	Kryterium weryfikowane na podstawie informacji we wniosku i/lub załącznikach. Koszty bezpośrednio związane z wprowadzeniem innowacji wykazane w zestawieniu rzeczowo-finansowym powinny wynosić min. 50% kosztów kwalifikowalnych.
			Operacja ma charakter innowacji „imitującej” na obszarze LSR RLGD „Z Ikrą”.	2	Przez innowacyjność rozumie się zmianę mającą na celu wdrożenie nowego na obszarze objętym LSR lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji, lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów

			Operacja ma charakter innowacji „pozornej” albo operacja nie ma innowacyjnego charakteru.	0	<p>przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych (kontekst lokalny):</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>innowacja produktowa</u> – wprowadzenie na rynek nowego produktu lub usługi lub znaczące ulepszenie oferowanych uprzednio produktów i usług, - <u>innowacja procesowa</u> – wprowadzenie do praktyki nowych lub znacząco ulepszonych metod produkcji lub dostawy, - <u>innowacja marketingowa</u> – zastosowanie nowej metody marketingowej obejmującej znaczące zmiany w wyglądzie produktu, jego opakowaniu, pozycjonowaniu, promocji, polityce cenowej lub modelu biznesowym, wynikającej z nowej strategii marketingowej przedsiębiorstwa,
--	--	--	---	---	---

- eko-innowacja – nowy lub istotnie ulepszony produkt (wyrób lub usługa), proces, metoda organizacyjna lub marketingowa, która przyniesie korzyści dla środowiska w porównaniu z rozwiązaniami alternatywnymi.

Przez **lokalną definicję innowacyjności** premiowaną w LSR RLGD „Z Ikrą” rozumie się nowy sposób wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych w postaci przyrody nieożywionej, zasobów historycznych i kulturowych związanych z walkami powstańczymi Powstania Styczniowego, a także I i II Wojny Światowej oraz życiorysu i twórczości Marii Konopnickiej i kultu Św. Faustyny Kowalskiej.

Innowacyjność „kreatywna” – powstaje w wyniku autorskiego pomysłu, prac naukowo - badawczych lub nowego wykorzystania wiedzy, dotyczy wprowadzenia nowych produktów, usług, procesów lub organizacji do tej pory nieobecnych na obszarze RLGD „Z Ikrą”.

Innowacyjność „imitująca” – wzorowana jest na wcześniej powstałych produktach, usługach i procesach; dotyczy ulepszenia istniejących już wcześniej na obszarze RLGD „Z Ikrą” produktów, usług, procesów lub organizacji; dotyczą nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych.

Innowacyjność „pozorna” – drobne zmiany pozorujące nowości, nieróżniące się znacząco od produktów, usług lub procesów istniejących już wcześniej na terenie RLGD „Z Ikrą”; nie są to innowacje w skali LSR; są to jedynie drobne zmiany oferujące rzekome nowości.

2.	Skala innowacyjności	Preferowane będą operacje innowacyjne w skali jak największego obszaru RLGD „Z Ikrą”.	Operacja jest innowacyjna w skali RLGD.	3	Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku i/lub załącznikach.
			Operacja jest innowacyjna w skali gminy, w której jest realizowana.	2	
			Operacja jest innowacyjna w skali wnioskodawcy.	1	
			Brak innowacyjności.	0	
3.	Wkład własny	Preferowane będą operacje, w których deklarowany wkład własny jest większy od minimalnego wkładu wymaganego w LSR.	Zadeklarowany przez Wnioskodawcę poziom dofinansowania jest o ponad 20 punktów procentowych niższy od maksymalnego poziomu dofinansowania.	2	Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku i/lub załącznikach.
			Zadeklarowany przez Wnioskodawcę poziom dofinansowania jest od 10 do 20 punktów procentowych niższy od maksymalnego poziomu dofinansowania.	1	
			Zadeklarowany przez Wnioskodawcę poziom dofinansowania jest do 10 punktów procentowych niższy od maksymalnego poziomu dofinansowania.	0	

4.	Racjonalność kosztów	Preferowane będą operacje, w których racjonalność kosztów jest uzasadniona w biznesplanie lub wniosku, a ich wysokość potwierdzona na podstawie załączonych dokumentów tj. kosztorysów lub ofert.	100% planowanych do poniesienia kosztów kwalifikowalnych jest uzasadniona i potwierdzona min. 2 ofertami lub kosztorysem inwestorskim.	5	<p>Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku lub załącznikach.</p> <p>Kryterium obejmuje ocenę w zakresie racjonalności kosztów i celowości wydatków będących przedmiotem dotacji ujętych we wniosku lub załącznikach.</p> <p>Weryfikowana będzie kompletność i sposób sporządzenia kalkulacji kosztów. Warunkiem spełnienia kryterium jest to, czy wnioskodawca przedstawił uzasadnienie i kalkulacje kosztów z zastosowaniem aktualnych cen wraz z metodyką, według której obliczono poszczególne kwoty. W przypadku ofert cenowych w walucie obcej wnioskodawca zobligowany jest do przedstawienia kalkulacji przeliczenia kosztów na PLN.</p> <p>Koszty powinny być niezbędne, uzasadnione i potwierdzona minimum 2 ofertami zawierającymi specyfikację techniczną lub kosztorysem inwestorskim.</p>
			Co najmniej 80% planowanych do poniesienia kosztów jest uzasadniona i potwierdzona min. 2 ofertami lub kosztorysem inwestorskim.	3	
			Mniej niż 80% planowanych do poniesienia kosztów jest uzasadniona i potwierdzona min. 2 ofertami lub kosztorysem inwestorskim.	0	
5.	Wnioskodawca konsultował wniosek w biurze RLGD „Z Ikrą” przed jego złożeniem	Preferuje się wnioskodawców, którzy przed złożeniem wniosku w konkursie skonsultowali jego poprawność w Biurze RLGD „Z Ikrą”.	Wnioskodawca przed złożeniem wniosku w konkursie skonsultował jego poprawność w Biurze RLGD.	5	Kryterium weryfikowane na podstawie potwierdzenia w rejestrze udzielonego doradztwa w Biurze RLGD „Z Ikrą”.
			Wnioskodawca przed złożeniem wniosku w konkursie nie skonsultował jego poprawności w Biurze RLGD.	0	

6.	Gotowość do realizacji	Preferowane będą operacje najbardziej zaawansowane do realizacji w zakresie wymaganej dokumentacji.	Do wniosku dołączono wymagane dokumenty związane z ustaleniami z organami zewnętrznymi lub/i dokumenty potwierdzające prawo do dysponowania nieruchomością lub/i koncepcję realizacji.	3	W przypadku operacji zawierających koszty inwestycyjne, polegające np. na budowie, modernizacji, rewitalizacji budynków oraz remoncie do wniosku powinny zostać załączone dokumenty potwierdzające gotowość realizacji operacji wynikające z obowiązujących przepisów legislacji krajowej (np. pozwolenie na budowę, zgłoszenie zamiaru wykonania robót budowlanych właściwemu organowi wraz z brakiem sprzeciwu lub oświadczeniem wnioskodawcy, że w terminie 21 dni od dnia doręczenia zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych, właściwy organ nie wniósł sprzeciwu lub/i decyzją wskazującą, że nie jest wymagane zgłoszenie, zmiana sposobu użytkowania lokalu, decyzja środowiskowa). Powyższe dokumenty muszą być wydane na wnioskodawcę i odpowiadać zakresowi objętemu wnioskiem o przyznanie pomocy.
			Do wniosku nie dołączono wymaganych dokumentów związanych z ustaleniami zewnętrznymi lub/i dokumentów potwierdzających prawo do dysponowania nieruchomością lub/i koncepcji realizacji.	0	W przypadku operacji zawierających koszty inwestycyjne, wynikające z np. zakupu sprzętu, maszyn i/lub wyposażenia, które zgodnie z legislacją krajową nie wymagają wyżej wymienionych dokumentów do wniosku powinny zostać przedłożone co najmniej dokumenty potwierdzające prawo do dysponowania nieruchomością. W przypadku operacji zawierających koszty nieinwestycyjne wynikające z np. organizacji wydarzeń szkoleniowych, edukacyjnych, warsztatowych lub promocyjnych lub wydania publikacji, do wniosku powinna zostać załączona opracowana koncepcja realizacji – plan operacji poparty odpowiednimi dokumentami np. umowami, deklaracjami uczestnictwa, porozumieniami, dzięki którym możliwe jest wiarygodne potwierdzenie zakładanych rezultatów.

7.	Przynależność do sektora rybackiego	Preferowane będą operacje realizowane przez przedstawicieli sektora rybackiego.	Wnioskodawca jest przedstawicielem sektora rybackiego.	2	<p>Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku i/lub załącznikach.</p> <p>Za przedstawiciela sektora rybackiego uznaje się podmiot, który jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) armatorem statku rybackiego o polskiej przynależności, na który została wydana licencja w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 19 grudnia 2014r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. z 2023r. poz. 475, 1273 i 2005), która nie została zawieszona albo cofnięta zgodnie z przepisami tej ustawy, lub 2) podmiotem prowadzącym na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej chów lub hodowlę organizmów morskich, któremu wydano zezwolenie, o którym mowa w art. 97 ustawy z dnia 19 grudnia 2014r. o rybołówstwie morskim, lub 3) uprawnionym do rybactwa określonym w art. 4 ust. 1 ustawy dnia 18 kwietnia 1985r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2022r. poz. 883), lub 4) podmiotem wykonującym działalność gospodarczą oznaczoną kodem 03.22.Z Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych lub kodem 03.12.Z Rybołówstwo w wodach śródlądowych, zgodnie z klasyfikacją w Polskiej Klasyfikacji Działalności, lub 5) zakładem przetwórstwa produktów rybnych wykonującym działalność gospodarczą oznaczoną kodem 10.20.Z Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków zgodnie z klasyfikacją w Polskiej Klasyfikacji Działalności, lub 6) uznaną organizacją producentów, związkiem organizacji producentów lub organizacją międzybranżową, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o organizacji rynku rybnego (Dz. U. z 2023r. poz. 2045).
			Wnioskodawca nie jest przedstawicielem sektora rybackiego.	0	

8.	Realizacja przez osoby z grup szczególnie istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR	Preferowane będą operacje realizowane przez osoby z grup szczególnie istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR.	Wnioskodawca należy do osób z grup szczególnie istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR.	1	Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku i/lub załącznikach. Z wniosku i/lub załączników jednoznacznie wynika, że wnioskodawca należy do osób grup szczególnie istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR.
			Wnioskodawca nie należy do osób z grup szczególnie istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR.	0	Za osoby szczególnie istotne z punktu widzenia wdrażania LSR RLGD „Z Ikrą” uznano: podmioty z sektora rybackiego, w tym rybaków, członków ich rodzin i domowników, dzieci i młodzież, czyli ludzi młodych do 25 r.ż., oraz seniorów, czyli osoby, które ukończyły 60 r.ż.

Lp.	Kryterium	Opis	Punkty - opis	Pkt	Sposób weryfikacji kryterium
1	2	3	4	5	6
KRYTERIA ROZSTRZYGAJĄCE					
9.	Wykorzystanie lokalnych zasobów	Preferowane będą operacje, które bazują na lokalnych zasobach.	Realizacja operacji aktywnie wykorzystuje co najmniej jeden z lokalnych zasobów: kulturowych, historycznych, przyrodniczych, rybackich lub produkcyjnych.	2	<p>Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku i/lub załącznikach.</p> <p>Lokalne zasoby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kulturowe: tradycja, zespoły ludowe, rękodzieło, fakty i przekazy historyczne, kulinaria, produkty lokalne i tradycyjne, - historyczne: zabytki, pomniki przyrody, miejsca związane z historią obszaru LSR, - przyrodnicze: flora i fauna, zbiorniki wodne, szlaki turystyczne, - rybackie: stawy hodowlane, kultura odłowów, obrzędy i tradycje rybackie, - produkcyjne: wyroby lokalnych producentów, stanowiące istotny element lokalnej tradycji. <p>Wykorzystanie lokalnych zasobów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywne – wykorzystanie polegające na przetworzeniu pozyskanych lub nabytych lokalnych zasobów, tzn. nadanie im nowych właściwości lub przeznaczenia, podniesienie ich jakości lub wartości, - bierne – wykorzystanie w takiej postaci w jakiej zostały nabyte lub pozyskane przez wnioskodawcę, tzn. bez zmiany ich właściwości lub przeznaczenia (np. handel).
			Realizacja operacji biernie wykorzystuje co najmniej jeden z lokalnych zasobów: kulturowych, historycznych, przyrodniczych, rybackich lub produkcyjnych.	1	
			Operacja nie wykorzystuje co najmniej dwóch lokalnych zasobów.	0	

10.	System identyfikacji Wizualnej Marki Lokalnej „SMAK WSI” i Sieci Lokalnej Informacji Turystycznej „SLiT” w dorzeczu Warty, Neru i Bzury	Preferowane będą operacje, które przewidują działania promocyjne oznakowane zgodnie z Systemem Identyfikacji Wizualnej Marki Lokalnej „SMAK WSI” oraz Sieci Lokalnej Informacji Turystycznej „SLiT” w dorzeczu Warty, Neru i Bzury.	W kosztach kwalifikowalnych operacji zaplanowano materiały/ narzędzia promocyjne wykorzystujące elementy wizualizacji określone w Systemie Identyfikacji „SMAK WSI” i „SLiT”.	1	Kryterium weryfikowane na podstawie kosztów w zestawieniu rzeczowo-finansowym i opisie operacji. Materiał/narzędzie promocyjne powinno być oznakowane zgodnie z Systemem Identyfikacji Wizualnej Marki Lokalnej „SMAK WSI” i Sieci Lokalnej Informacji Turystycznej „SLiT” w dorzeczu Warty, Neru i Bzury poprzez zastosowanie co najmniej równocześnie logotypu RLGD „Z Ikrą”. Weryfikowanie na podstawie: wstępnego projektu materiału/ wizualizacji zawierającego wszystkie wymagane elementy, dołączonego do wniosku oraz kosztów ujętych w budżecie.
			W kosztach kwalifikowalnych nie zaplanowano materiałów/narzędzi promocyjnych wykorzystujących elementy wizualizacji określone w Systemie Identyfikacji „SMAK WSI” i „SLiT”.	0	
11.	Operacja zakłada uruchomienie działalności, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rybne wytwarzane na obszarze LSR RLGD „Z Ikrą”	Preferuje się operacje ukierunkowane na uruchomienie działalności, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rybne wytwarzane na obszarze LSR RLGD „Z Ikrą”.	Operacja dotyczy uruchomienia działalności, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rybne wytwarzane na obszarze LSR RLGD „Z Ikrą”.	1	Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku i/lub załącznikach.
			Operacja nie dotyczy uruchomienia działalności, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rybne wytwarzane na obszarze LSR RLGD „Z Ikrą”.	0	

12.	Zakres operacji - rozwój usług dla ludności wiejskiej i/lub turystyki wykorzystujących wodny potencjał obszaru LSR w dorzeczu rzek Bzury, Warty i Neru oraz przy Zbiorniku Jeziorsko	Preferowane będą operacje realizowane w zakresie rozwoju usług dla ludności wiejskiej i/lub turystyki wykorzystujących wodny potencjał obszaru LSR w dorzeczu rzek Bzury, Warty i Neru oraz przy Zbiorniku Jeziorsko.	Operacja będzie realizowana w zakresie rozwoju usług dla ludności wiejskiej i/lub turystyki wykorzystujących wodny potencjał obszaru LSR w dorzeczu rzek Bzury, Warty i Neru oraz przy Zbiorniku Jeziorsko.	1	Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku i/lub załącznikach.
		Preferowane będą operacje realizowane w zakresie rozwoju usług dla ludności wiejskiej i/lub turystyki wykorzystujących wodny potencjał obszaru LSR w dorzeczu rzek Bzury, Warty i Neru oraz przy Zbiorniku Jeziorsko.	Operacja nie będzie realizowana w zakresie rozwoju usług dla ludności wiejskiej i/lub turystyki wykorzystujących wodny potencjał obszaru LSR w dorzeczu rzek Bzury, Warty i Neru oraz przy Zbiorniku Jeziorsko.	0	
			Brak zintegrowania.	0	
13.	Partnerstwo Marki Lokalnej „SMAK WSI”	Preferowane będą operacje realizowane w ramach partnerstwa Marki Lokalnej „SMAK WSI”	Wnioskodawca jest użytkownikiem znaku Marki Lokalnej „SMAK WSI” i planowana operacja będzie związana z przedmiotem oznakowania.	2	Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku lub załącznikach. Kryterium preferuje Wnioskodawców będących użytkownikami znaku Marki Lokalnej „SMAK WSI”, których operacja będzie związana z przedmiotem znakowania.
			Wnioskodawca jest użytkownikiem znaku Marki Lokalnej „SMAK WSI”, ale planowana operacja nie będzie związana z przedmiotem oznakowania.	1	

			Wnioskodawca nie jest użytkownikiem znaku Marki Lokalnej „SMAK WSI”.	0	
14.	Przygotowanie wnioskodawcy	Preferowane będą operacje realizowane przez wnioskodawców dysponujących właściwym przygotowaniem do działania w obszarze objętym wnioskiem.	Wnioskodawca wykazał kwalifikacje i doświadczenie.	2	<p>Kryterium weryfikowane na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisu we wniosku i biznesplanie, - dokumentów dostarczonych przez wnioskodawcę. <p>Potwierdzeniem właściwego przygotowania będzie spełnienie co najmniej jednego z następujących warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • co najmniej 6-miesięczne doświadczenie pracy w obszarze objętym wnioskiem, • kwalifikacje uzyskane w ramach systemu oświaty po ukończeniu określonych etapów kształcenia oraz w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki, • kwalifikacje uzyskane w wyniku szkoleń lub kursów zawodowych, • kwalifikacje uzyskane w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.
			Wnioskodawca wykazał kwalifikacje albo doświadczenie.	1	
			Wnioskodawca nie wykazał kwalifikacji ani doświadczenia.	0	
15.	Praca dla mieszkańców z grup szczególnie istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR	Preferowane będą operacje w wyniku których powstanie miejsce/a pracy dla mieszkańców obszaru LSR będących jednocześnie osobami z grup szczególnie istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR.	W wyniku realizacji operacji powstaną 2 lub więcej miejsc pracy dla mieszkańców obszaru LSR będących jednocześnie osobami z grup szczególnie istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR.	1	<p>Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku lub załącznikach.</p> <p>Zatrudnienie musi nastąpić tylko na podstawie samozatrudnienia, umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę na pełny etat w wymiarze średniorocznym.</p> <p>Za osoby szczególnie istotne z punktu widzenia wdrażania LSR RLGD „Z Ikrą” uznano: podmioty z sektora rybackiego, w tym rybaków, członków ich rodzin i domowników, dzieci i młodzież, czyli ludzi młodych do 25 r.ż., oraz seniorów, czyli osoby, które ukończyły 60 r.ż.</p>
			W wyniku realizacji operacji powstanie 0 lub 1 miejsce pracy dla mieszkańców obszaru LSR będących jednocześnie osobami z grup szczególnie istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR.	0	

16.	Aktywna turystyka	Preferowane będą operacje, które przyczyniają się do rozwoju aktywnych form turystyki wykorzystujących potencjał przyrodniczy w dorzeczu Warty, Neru i Bzury.	Opis operacji wskazuje jednoznacznie, że jej realizacja doprowadzi do rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej związanej z wykorzystaniem zbiorników wodnych i cieków naturalnych.	1	Kryterium weryfikowane na podstawie informacji we wniosku i/lub załącznikach. Wykazane w zestawieniu rzeczowo-finansowym koszty bezpośrednio związane z rozwojem infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej związanej z wykorzystaniem zbiorników wodnych i cieków naturalnych powinny wynosić minimum 50% kosztów kwalifikowalnych
			Opis operacji nie wskazuje jednoznacznie, że jej realizacja doprowadzi do rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej związanej z wykorzystaniem zbiorników wodnych i cieków naturalnych.	0	
			Opis operacji nie wskazuje jednoznacznie, że operacja realizuje co najmniej dwa zakresy budujące świadomość i tożsamość z regionem LSR RLGD „Z Ikrą”, jako obszarem rybackim.	0	
17.	Przeciwdziałanie zmianom klimatu	Preferowane będą operacje przeciwdziałające zmianom klimatu.	Koszty bezpośrednio związane z przeciwdziałaniem zmianom klimatu stanowią co najmniej 30% kosztów kwalifikowalnych i obejmują zakres przedmiotowy określony przez RLGD „Z Ikrą”.	1	Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku i/lub załącznikach. Kryterium weryfikowane na podstawie kosztów w zestawieniu rzeczowo-finansowym i opisie operacji. Przez przeciwdziałanie zmianom klimatu rozumie się działania dotyczące co najmniej jednego z następujących zakresów przedmiotowych: - rozwój energii odnawialnej np. biomasa, elektrownie wiatrowe, wodne i słoneczne,

			Operacja nie przewiduje kosztów związanych z przeciwdziałaniem zmianom klimatu w zakresie przedmiotowym określonym przez RLGD „Z Ikrą” lub koszty te stanowią mniej niż 30% kosztów kwalifikowalnych.	0	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości powietrza (ograniczenie emisji gazów cieplarnianych np. filtry powietrza, napęd hybrydowy, montaż pomp ciepła), - poprawa jakości wody z wyłączeniem sieci wodnokanalizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków, - zakup pojazdów i jednostek pływających z napędem elektrycznym lub hybrydowym, - ponadnormatywna optymalizacja wykorzystania energii (np. wyższa niż standardowa efektywność energetyczna maszyn, urządzeń, technologii ocieplenia), - tworzenie lub rozwój działalności gospodarczej dotyczącej oferty sprzedaży produktów lub usług związanych z OZE, działania edukacyjne i szkoleniowe zwiększające świadomość na temat zmian klimatu i możliwości przeciwdziałania im.
18.	Zastosowanie rozwiązań sprzyjających gospodarce obiegu zamkniętego	Preferowane będą operacje wdrażające rozwiązania sprzyjające gospodarce obiegu zamkniętego.	Operacja przewiduje koszty związane z zastosowaniem rozwiązań sprzyjających gospodarce obiegu zamkniętego.	1	Kryterium weryfikowane na podstawie informacji zawartych we wniosku i/lub załącznikach.
			Operacja nie przewiduje kosztów związanych z zastosowaniem rozwiązań sprzyjających gospodarce obiegu zamkniętego.	0	Kryterium weryfikowane na podstawie kosztów w zestawieniu rzeczowo-finansowym i opisie operacji.

1. W przypadku uzyskania jednakowej liczby punktów przez dwie lub więcej operacji, o kolejności na liście decydują kryteria rozstrzygające.
2. W przypadku, gdy o kolejności rozpatrywania wniosków o dofinansowanie nie rozstrzygnięto zgodnie z pkt 1, decyduje czas złożenia wniosku w systemie CST2021. Kolejność tę ustala się od operacji, dla której wniosek o dofinansowanie został złożony najwcześniej, do operacji, dla której wniosek o dofinansowanie został złożony najpóźniej.
3. Operacje muszą uzyskać co najmniej 13 pkt w ramach oceny dokonanej na podstawie kryteriów.